

**«Ενεργός Πολιτότητα. Από τη
σχολική δράση στη συμμετοχή
στην κοινωνία. EN ΠΟΛΕΙ ΕΥ ΖΩ»**

Παρασκευή, 6 Ιουνίου 2014 | Ώρα: 08:00-14:00
Ξενοδοχείο Hilton Park | Λευκωσία

ΕΝΔΟΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
www.pl.ac.cy/politotita2014

ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΙΙΙ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ

«Το Έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο της Ε.Ε.»

«Κύπρος 1974 - Πού είναι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα;»

Πρόγραμμα *EN ΠΟΛΕΙ ΕΥ ΖΩ*

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2013 - 2014

Πλαίσιο δράσεως:

Πρόγραμμα *ΕΝ ΠΟΛΕΙ ΕΥ ΖΩ*

Γενικός τίτλος θέματος:

«Κύπρος 1974

- Πού είναι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα;»

Είδος εργασίας:

Σειρά Γραμματοσήμων & Ταχυδρομικών Φακέλων

Υπεύθυνες Καθηγήτριες:

1. Χρυστάλλα Γεωργίου – Μέττα, Φιλολόγος
2. Τσαγγαρίδη Μαρίνα, Καθηγήτρια Γραφικών Τεχνών

1. Σκεπτικό δημιουργίας γραμματοσήμων

Με δεδομένο ότι λαοί, που ξεχνούν την ιστορία τους, δεν έχουν ευοίωνες προοπτικές για το μέλλον, καθώς και στο πλαίσιο των δράσεων για την υλοποίηση και των δύο υπό έμφαση στόχων για τη φετινή σχολική χρονιά, διεκπεραιώθηκαν μεταξύ άλλων εικαστικών δημιουργιών και οι δύο σειρές γραμματοσήμων και ταχυδρομικών φακέλων, που φιλοξενούνται στη σημερινή έκθεση.

- ◆ Για την κάθε σειρά, που αποτελείται από τέσσερα γραμματόσημα, έχει δημιουργηθεί και ο αντίστοιχος ταχυδρομικός φάκελος.
- ◆ Οι φωτογραφίες και για τις δύο σειρές γραμματοσήμων και ταχυδρομικών φακέλων αντλήθηκαν από το διαδίκτυο.

Η πρώτη σειρά με γενικό τίτλο «Ανθρώπινες Φιγούρες» οφείλει την έμπνευσή της σε πρωτότυπο φωτογραφικό υλικό, που ελήφθη κατά την Τουρκική Εισβολή του 1974 στην Κύπρο, το οποίο αποτυπώνει τον ανθρώπινο πόνο.

- ▶ Ο μαθητής Βασιλείου Τιμόθεος του τμήματος ΘΠΑ3, που δημιούργησε τα γραμματόσημα και τους φακέλους, εξηγώντας το λόγο για τον οποίο επέλεξε τις συγκεκριμένες εικόνες, γράφει:

Το βρώμικο παιχνίδι, που διαδραματίστηκε εις βάρος της Κύπρου το 1974, κατέδειξε περίτρανα την απανθρωπιά των βαρβάρων της Ανατολής. Στο πέρασμά τους, όπως φαίνεται μέσα από τις φωτογραφίες με τις ανθρώπινες φιγούρες, σκόρπισαν τη μιζέρια, την κακομοιριά, την αγωνία, το ένστιχτο της επιβίωσης, ερείπια - ανθρώπινα και υλικά -, τη ματαίωση των ονείρων, την ορφάνια, τη φτώχεια, την προσφυγιά, τους αγνοουμένους, πολλά αναπάντητα ερωτήματα, την αβεβαιότητα για το αύριο, το θάνατο, την αδιανόητη καταστροφή, την ερήμωση στον τόπο και στις ψυχές...

Η δεύτερη σειρά φέρει το γενικό τίτλο «Γυμνή Αλήθεια» και αποτελείται από ζωγραφικούς πίνακες του Ελληνοκύπριου Αρχιτέκτονα και Ζωγράφου, Χαρίλαου Δικαίου.

Για τη σειρά αυτή γράφει ο μαθητής:

Τα έργα του Κύπριου Αρχιτέκτονα και Ζωγράφου, Χαρίλαου Δικαίου, με συγκινούν για την καθαρή ανθρώπινή τους έκφραση, αλλά και για την κίνηση που δίδει στο σώμα και ό,τι αυτή εκφράζει. Πίσω από τη σειρά των πινάκων του για την Τουρκική Εισβολή του 1974 στην Κύπρο βρίσκει κανείς γυμνή την αλήθεια και ένα κράμα συναισθημάτων και καταστάσεων, όπως είναι ο φόβος, ο ηρωισμός, η βαρβαρότητα, το μίσος, η ελπίδα.

Επέλεξα τους συγκεκριμένους πίνακες, γιατί πιστεύω ότι συμβολίζουν με πολύ έντονο τρόπο τον πόνο των ανθρώπων τις μαύρες εκείνες μέρες του Ιούλη του 1974.

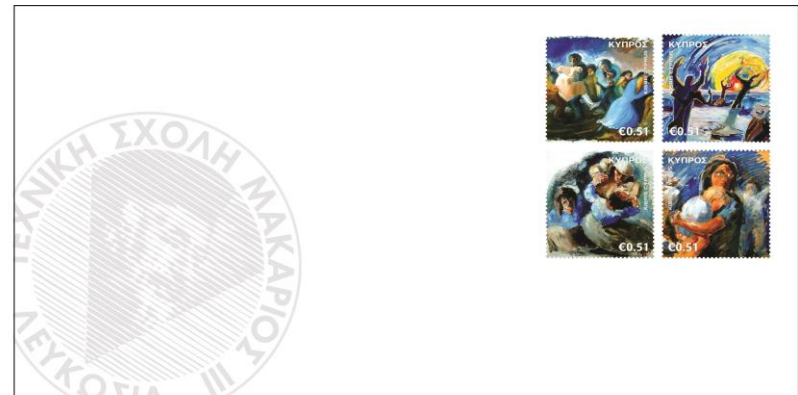
2. Στο πλαίσιο των δράσεων για την υλοποίηση και των δύο υπό έμφαση στόχων της φετινής σχολικής χρονιάς - μεταξύ των οποίων εντάσσονται και οι δύο σειρές γραμματοσήμων -, τέθηκαν σε ένα γενικό πλαίσιο οι εξής στόχοι:

- i. προβολή εικόνων από τα κατεχόμενα για μια πρώτη – οπτική - γνωριμία των μαθητών με αυτά
- ii. συλλογή και διερεύνηση πληροφοριών για τα κατεχόμενα για εκμάθηση πληροφοριών
- iii. ιδιοδιαπίστωση ότι τα κατεχόμενα εδάφη είναι αναπόσπαστο τμήμα του Ελληνισμού και εξαγωγή του συμπεράσματος ότι η διεκδίκησή τους είναι επιβλητέα πρωτίστως για τη διατήρηση της ελληνικής πολιτιστικής ταυτότητας
- iv. καλλιέργεια της αντίληψης ότι ο αγώνας για τη διατήρηση της φυλής - και ό,τι αυτή συνυποδηλώνει - οδηγεί σταδιακά στον αγώνα για τη διατήρηση πανανθρώπινων αξιών (Θεματικός άξονας 3.3: «Σκέφτομαι τοπικά - δρω παγκόσμια»)
- v. αφύπνιση του πατριωτικού αισθήματος

Οι προαναφερθέντες στόχοι υλοποιήθηκαν σε σημαντικό βαθμό, κατά την άποψή μας, εφόσον στο τέλος προέκυψαν αρκετές εργασίες - εικαστικής φύσεως οι πλείστες -, όπως αφίσες, κάρτες, γραμματόσημα, παρουσιάσεις στο ηλεκτρονικό πρόγραμμα παρουσιάσεων (Power Point), μικρές διερευνητικές εργασίες, σταυρόλεξο, κρυπτόλεξο.

Βασιλείου Τιμόθεος, ΘΠΑ3

Βασιλείου Τιμόθεος, ΘΠΑ3

3. Γιατί γραμματόσημα;

- ◆ Αναντίλεκτα, η δύναμη, που κρύβει μια εικόνα, είναι εκπληκτικά τεράστια. Άλλωστε, όπως λέει και ένα ρητό, «μια εικόνα ισοδυναμεί με χίλιες λέξεις». Ως εκ τούτου, επιδιώκοντας την αξιοποίηση κατά το μέγιστο θετικό της δύναμης αυτής, μια από τις εισηγήσεις, που έγιναν από τις διδάσκουσες, ήταν και αυτή της δημιουργίας σειρών γραμματοσήμων, σχετικών με τα απορρέοντα από τους δύο υπό έμφαση στόχους της φετινής σχολικής χρονιάς θέματα.
- ◆ Λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη τις κλίσεις, τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητες των μαθητών, που φοιτούν στην Τεχνική Σχολή, καθώς και στο πλαίσιο του Αναλυτικού Προγράμματος, έγινε πρωτίστως προσπάθεια να αξιοποιηθεί η καλλιτεχνική έφεση πολλών από αυτούς και να ικανοποιηθεί συνάμα η ανάγκη τους για εικαστική δημιουργία και έκφραση.

- ◆ Τα γραμματόσημα, μικρά στον όγκο, αλλά «μεγάλα» στη μετάδοση μηνυμάτων, είναι σχεδόν πάντα χρήσιμες πηγές πληροφοριών με τον πλέον ανώδυνο τρόπο – απλώς και μόνο μέσω μιας εικόνας!
- ◆ Όσον αφορά το Αναλυτικό Πρόγραμμα, ιδέες, που απορρέουν από πεζά και ποιητικά κείμενα ή από όλους σχεδόν τους Θεματικούς Κύκλους, εντάχθηκαν αναλόγως της θεματολογίας τους στο πλαίσιο και των δύο υπό έμφαση στόχων για τη φετινή σχολική χρονιά, με αποτέλεσμα σε αρκετές περιπτώσεις να προκύψουν αξιόλογες εικαστικές δημιουργίες

4. Πορεία που ακολουθήθηκε κατά την κατασκευή και προβολή των γραμματοσήμων και των ταχυδρομικών τους φακέλων

- ◆ **1^ο στάδιο:** θεωρητική πληροφόρηση και γενική καθοδήγηση για ενδεχόμενους τρόπους ανάπτυξης δράσεων στο πλαίσιο των δύο υπό έμφαση στόχων για τη φετινή σχολική χρονιά
- ◆ **2^ο στάδιο:** διερεύνηση (μέσω του διαδικτύου κυρίως) για σχετικές πληροφορίες
- ◆ **3^ο στάδιο:** λήψη απόφασης για δημιουργία γραμματοσήμων και φακέλων αποστολής τους σε σχεδιαστικά προγράμματα επεξεργασίας φωτογραφίας, εικόνων και γραφικών βάσει του συγκεκριμένου σκεπτικού, που προαναφέρθηκε

- ◆ **4° στάδιο:** εύρεση φωτογραφικού υλικού μέσω του διαδικτύου και επιλογή των φωτογραφιών εκείνων, που, κατά την άποψη του μαθητή, μετέδιδαν εντονότερα και πιο εύστοχα τα συναισθήματα, που επιδιωκόταν από την αρχή να τονιστούν, ώστε να φανεί εναργέστερα και το μέγεθος της καταπάτησης των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην Κύπρο
- ◆ **5° στάδιο:** έκδοση – εκτύπωση των γραμματοσήμων και των φακέλων αποστολής τους και ανάρτησή τους σε πινακίδα σε ειδικά διαμορφωμένο για τις διάφορες δράσεις, που προέκυψαν στο πλαίσιο των υπό έμφαση στόχων της σχολικής χρονιάς, χώρο στον προθάλαμο του σχολείου.

5. Παιδαγωγική αξία της εργασίας, λαμβανομένων υπόψη και των γενικότερων συνθηκών της σχολικής μονάδας:

- I. Σε γενικές γραμμές, ο μαθητής – δημιουργός των γραμματοσήμων, αξιολογώντας το αποτέλεσμα της όλης προσπάθειάς του, ανέφερε πως:
- (α) έμαθε χρήσιμες πληροφορίες για τη σύγχρονη Ιστορία του τόπου μας
 - (β) διαπίστωσε ότι τα μηνύματα, που μεταδίδονται μέσω των φωτογραφιών και των ζωγραφικών πινάκων, σχετίζονται άμεσα με ιδέες απορρέουσες μέσα από διάφορα πεζά ή ποιητικά κείμενα, τα οποία με τη σειρά τους αφορμώνται από τα γεγονότα της συγκεκριμένης ιστορικής περιόδου στην οποία αναφέρονται· τέτοια είναι, για παράδειγμα, τα:
 - «Ονήσιλος»
 - «Της Εισβολής»
 - «Στα στέφανα της κόρης του»
 - (γ) κατέληξε σε διάφορα συμπεράσματα με βασικότερο το ότι η γνώση της Ιστορίας είναι δύναμη και οδοδείκτης για το μέλλον των λαών
 - (δ) εκφράστηκε καλλιτεχνικά
 - (ε) τονώθηκε η αυτοεικόνα του

Παιδαγωγική αξία της εργασίας, λαμβανομένων υπόψη και των γενικότερων συνθηκών της σχολικής μονάδας:

II. Απόψεις των εμπλακέντων μαθητών γενικότερα:

- ◆ Οι μαθητές μέσα από τις διάφορες δράσεις, που ανέπτυξαν στο πλαίσιο της υλοποίησης και των δύο στόχων της φετινής σχολικής χρονιάς, αλλά και μέσα από το μάθημα των Νέων Ελληνικών, σύμφωνα με τα λεγόμενά τους:

(α) σχημάτισαν καθαρότερη εικόνα για το μέγεθος της καταπάτησης των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην Κύπρο από την Τουρκία

(β) συνειδητοποίησαν σε σημαντικό βαθμό ότι μόνο με την ενεργό συμμετοχή στα κοινά και την αλληλεγγύη μπορούμε ως λαός να σημειώσουμε επιτυχίες όσον αφορά την εφαρμογή και στη δική μας περίπτωση των ανθρώπινων δικαιωμάτων

«Η αρετή μας είναι η αμοιβαία μας χρησιμότητα», διαβάζουμε στο ποίημα «Αποχαιρετισμός» του Γιάννη Ρίτσου και το νόημα αυτού ακριβώς του στίχου γινόταν προσπάθεια καθόλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς να τους γίνει καθημερινός τρόπος και στάση ζωής.

(γ) τους γεννήθηκαν εύλογα ερωτήματα και εξήφθη η περιέργειά τους για θέματα όπως αυτά των προσφύγων, των αγνοουμένων, των εγκλωβισμένων, των αιχμαλώτων, του κατοχικού στρατού, των εποίκων και όλων των άλλων συνεπειών της Τουρκικής Εισβολής

(δ) οδηγήθηκαν στο συμπέρασμα ότι για οποιονδήποτε αγώνα και η πιο μικρή προσφορά είναι μεγάλη, αφού ο καθένας μπορεί να συνεισφέρει σε αυτόν με το δικό του τρόπο (π.χ. γράφοντας, εκφραζόμενος εικαστικά)

(ε) συνειδητοποίησαν επίσης ότι η διαμαρτυρία και ο αγώνας δε σημαίνουν απαραίτητα νεκρούς, χυμένο αίμα, πόλεμο. Διαμαρτυρία και αγώνας - αντίθετα - μπορούν να γίνουν και με ειρηνικά μέσα είτε αυτά είναι έργα τέχνης ή οποιασδήποτε μορφής κείμενα, τα οποία ενδεχομένως να έχουν στην τελική μεγαλύτερη απήχηση

(στ) κατανόησαν την ανάγκη του ανθρώπου να ζει ανάμεσα σε άλλους ανθρώπους και να επικοινωνεί με αυτούς. Η απομάκρυνση από το Θεό, τη φύση και το συνάνθρωπο έχει ως απότοκο την αλλοτρίωση - χαρακτηριστικό φαινόμενο των ημερών μας.

(ζ) τελικώς, σε ένα πιο γενικευμένο πλαίσιο, μπορούμε να πούμε ότι διαπίστωσαν την αναγκαιότητα του επαναπροσδιορισμού στάσεων ζωής και συμπεριφορών τόσο απέναντι στους άλλους όσο και απέναντι στο περιβάλλον, εφόσον η σχέση αλληλεξάρτησης με τους γύρω μας, αλλά και με τη φύση αποτελεί πρωτίστως ανάγκη βιολογική.

6. Εισήγηση για ενδεχόμενο τρόπο αξιοποίησής τους:

Οι Ταχυδρομικές Υπηρεσίες Κύπρου, με δεδομένο το ότι φέτος συμπληρώνονται 40 χρόνια τουρκικής κατοχής και προσφυγιάς, να προχωρήσουν σε αναμνηστική συλλεκτική έκδοση γραμματοσήμων και ταχυδρομικών φακέλων, στην οποία να συμπεριλάβουν, εάν το κρίνουν χρήσιμο, και τα συγκεκριμένα γραμματόσημα και ταχυδρομικούς φακέλους, που δημιούργησε ο μαθητής μας.

7. Γενικές Εισηγήσεις – Διαπιστώσεις ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

(όπως αυτές προέκυψαν και μέσα από τις διάφορες συζητήσεις τόσο στο πλαίσιο της διδακτικής διαδικασίας όσο και εκτός τάξεως)

- ◆ Ειδικά: και οι δύο στόχοι να συνεχιστούν και κατά τη νέα σχολική χρονιά τουλάχιστον.
- ◆ Γενικά: σε μια εποχή κατά την οποία τα διάφορα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας και πνευματικής αναλγησίας κτυπούν κόκκινο, που τα ανθρώπινα δικαιώματα προσαρμόζονται στα θέλω των όπου γης δυνατών, η προσπάθεια για διαμόρφωση πολιτών κοινωνικά ευαίσθητων και συνειδητοποιημένων είναι κάτι παραπάνω από επιβλητέα. Συνεπώς, ο ρόλος της οικογένειας και του σχολείου - ως πρωτογενών άλλωστε φορέων κοινωνικοποίησης του ατόμου - είναι καταλυτικός στην όλη προσπάθεια για το «σμίλεμα των ψυχών» των νέων, άρα και η ευθύνη τους τεράστια.

- ◆ Το ποιος είναι ο ρόλος της οικογένειας δεν είμαστε οι αρμόδιοι να το συζητήσουμε. Όσον αφορά το **σχολείο** όμως, θα τολμούσαμε να πούμε ότι πρέπει να βρει εκείνους τους τρόπους, ώστε να προάγει τον ανθρωπισμό στις διάφορές του εκφάνσεις τόσο μέσα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα όσο και μέσα από θεσμούς, όπως αυτόν του Υπευθύνου Τμήματος.
- ◆ Επιβάλλεται λοιπόν, όλοι οι μετέχοντες στην παιδευτική διαδικασία να συνειδητοποιήσουμε τη βαρύτατη ευθύνη, που έχουμε για το μέλλον των παιδιών μας και του τόπου μας. Στον αγώνα αυτόν ασφαλέστατα οποιεσδήποτε μεμψιμοιρίες ή ηττοπαθείς στάσεις δεν έχουν χώρο, επειδή ακριβώς ο παιδευτικός στίβος είναι Γολγοθάς και όχι λεωφόρος στρωμένη με ροδοπέταλα· η προσπάθεια για την επίτευξη του καλού είναι αγώνας καθημερινός, δύσκολος, επίπονος και στην τελική θεάρεστος.

- ◆ Η **πολιτεία** γενικότερα μέσα από τους διάφορους φορείς της φέρει βαριά την ευθύνη τόσο για την προβολή του εθνικού μας προβλήματος όσο και για τη δημιουργία πολιτών ενεργών και κοινωνικά ευαίσθητων.

Επιβάλλεται άρα, να ενθαρρύνει πρωτοβουλίες και να εισηγείται δράσεις προς επίτευξη των πιο πάνω. Άλλωστε, η πληθώρα των έργων Τέχνης πνευματικών ανθρώπων του τόπου, αν αξιοποιηθεί ορθά, με τις κατάλληλες μεθοδεύσεις μπορεί να διατηρεί το εθνικό μας πρόβλημα στην επικαιρότητα τονίζοντας το μέγεθος της καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την Τουρκία στην Κύπρο, αλλά και τη διστακτικότητα - αδυναμία (;) του Ο.Η.Ε. να εφαρμόσει έμπρακτα εκείνα, που διακηρύττει στα διάφορα ψηφίσματά του.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!